

Evaluering af Mestringsluppen

– En gruppebaseret indsats for 8-14-årige børn med udviklings- og opmærksomhedsforstyrrelser

Hovedresultater

VIVE

Hovedresultater

Børn med udviklings- og opmærksomhedsforstyrrelser er en voksende gruppe, som kommunerne efterspørger virksomme sociale indsatser til at støtte både i at få bedre indsigt i egne ressourcer og udfordringer samt i at udvikle strategier for at mestre hverdagen bedre.

Udviklings- og opmærksomhedsforstyrrelser, som fx autisme og ADHD, kan ofte medføre vanskeligheder i forhold til at fungere i hverdagen, herunder problemstillinger som bl.a. ensomhed, angst, adfærdsproblemer, begrænset tro på egne evner og bekymrende skolefravær, og en stor del af børnene i denne målgruppe står uden for de sociale fællesskaber i skolen.

Børnene kan have behov for at lære og træne kognitive færdigheder, følelsesmæssig kontrol, problemløsning, interpersonelle færdigheder og social perspektivering, som kan hjælpe barnet til bedre at kunne indgå i og mestre skole, fritid og familieliv. Ligeledes kan barnet have gavn af, at voksne opnår en bedre forståelse af barnets udfordringer, hvilke strategier barnet benytter til at håndtere disse udfordringer, samt af hvordan barnet lærer at mestre virksomme strategier.

Manglende indsatser til målgruppen

Der findes mestringsprogrammer målrettet smallere definerede grupper af børn, fx børn diagnosticeret med enten ADHD eller autisme. Kun få programmer går på tværs af den forholdsvis brede målgruppe af børn med autisme og/eller ADHD (samtidig), og typisk har eksisterende programmer begrænset fokus på at inddrage voksne i den hverdag, som barnet skal lære at mestre. Dette peger på nødvendigheden af at udvikle en relevant og helhedsorienteret indsats for målgruppen, som er anvendelig i en dansk kommunal kontekst.

Mestringsluppen: En nyudviklet indsats til målgruppen

'Mestringsluppen', der er udviklet af VIVE – i et tæt samarbejde med Social- og Boligstyrelsen og de seks deltagende kommuner – er et bud på, hvordan en indsats til målgruppen kan designes. Mestringsluppen er en tidligt forebyggende indsats målrettet 8-14-årige børn, som tager udgangspunkt i kognitiv adfærdsterapeutiske og ressourcefokuserede tilgange.

Mestringsluppens kerneelementer er:

- Afdæk ressourcer og behov
- Styrk barnets viden samt tænke- og handlemuligheder
- Styrk nære voksnes forudsætninger for at understøtte barnet
- Anerkend barnet og børnegruppens perspektiver
- Overlevér viden.

Mestringsluppen består af et gruppebaseret forløb for børnene og et parallelt gruppeforløb for deres nære voksne. Børnene får gennem forløbet redskaber til at styrke deres mestring af hverdagen og de udfordringer, som de møder der. Forløbet for de nære voksne giver indsigt i, hvordan de kan støtte børnene i arbejdet med at anvende mestringsstrategierne i hverdagen.

Evalueringresultater

Denne evaluering har fulgt indsatsen i en modningsfase, hvor Mestringsluppen er blevet udviklet i tæt samarbejde med seks udvalgte kommuner. Således har evalueringen haft et formativt sigte undervejs i udviklingen og modningen af Mestringsluppen. Samtidig har evalueringen haft fokus på at opsamle indikatorer på virkninger af indsatsen.

Virkningerne er i evalueringen udelukkende belyst under og umiddelbart efter Mestringsluppens afslutning. Derfor kan evalueringen kun bruges som belæg for indsatsens potentielle virkninger på længere sigt, som de er formuleret i forandringskæder på teoretisk plan i forandringsteorien, som er formuleret i forbindelse med evalueringen.

Evalueringen af Mestringsluppen viser, at der er **indikationer på positive virkninger for de deltagende børn**. På tværs af datakilder er der positive tilbagemeldinger fra børn, nære voksne og gruppeledere.

Dermed understøttes det, at Mestringsluppen har potentiale for at indfri de forventede virkninger på længere sigt, som de er skitseret i forandringsteorien for indsatsen (se Figur 1.2).

En principbåret og fleksibel indsats med tilpasning til den konkrete deltagergruppe

Mestringsluppen er designet med en udtømmende, men relativt åben indholdsbeskrivelse. Principperne for indsatsen og forløbet i gruppesessionerne ligger fast. Men tilrettelæggelsen og udførelsen af hver enkelt session skal varieres og tilpasses de børn, der er del af hvert enkelt specifikke gruppeforløb. Består gruppen overvejende af 8-9-årige børn, tilpasses indsatsen en mere legende tilgang, mens det for en gruppe af 13-årige børn vil være muligt med flere mere dialogbaserede øvelser og aktiviteter. De deltagende kommuner ser denne fleksibilitet som en fordel, men det kræver samtidig, at der sættes tid af til tilpasningen af hvert eneste forløb, særligt ved opstarten.

Fleksibiliteten i indsatsen ses også i forhold til, at forløbene kan tilpasses til at rumme en bred målgruppe af aldersgrupper og forskellige udfordringer blandt børnene. I modningen har kommunerne haft forskellige deltagergrupper i forløbene. Kommunerne har erfaret, at målgruppen aldersmæssigt ikke bør være alt for bred. Det kan samtidig være fordelagtigt med en blanding af mere udadvendte samt mere stille eller indadvendte børn, som kan have gavn af at lytte til andre børns åbenhed og initiativ.

Indikationer på positive resultater for børnene

Evalueringen har fokus på forventede virkninger i forhold til de deltagende børn og de nære voksnes egne oplevelser af at kunne mestre hverdagens udfordringer bedre (børnene) og at have redskaberne til at støtte børnene i at mestre hverdagen bedre (de nære voksne). Af de udfyldte før- og eftermålinger ses det, at børnene og de nære voksne selv oplever en positiv virkning.

En anden del af de forventede virkninger er også børnenes deltagelse i sociale børnefællesskaber. Her vurderer børn og nære voksne, at børnene efter deltagelse i et forløb med Mestringsluppen har nemmere ved at deltage i sociale fællesskaber.

Omkostningsvurdering af Mestringsluppen

En del af evalueringen er også en omkostningsvurdering, der skal give andre kommuner et billede af det forventede omkostningsniveau for indsatsen. Af omkostningsvurderingen ses det, at hovedomkostningen til indsatsen er medarbejderudgifter. Omkostningsvurderingen viser stor variation i de kommunale omkostninger, både når priserne opgøres pr. barn eller pr. forløb.

Efterspørgsel efter Mestringsluppen

I forlængelse af omkostningsvurderingen er der foretaget en efterspørgselsanalyse i seks andre kommuner for at afdække efterspørgslen efter Mestringsluppen. Her vurderes det, at de beregnede udgifter til Mestringsluppen i 2 ud af 6 deltagende kommuner ligger inden for de maksimale udgifter, som

det forventes, at en kommune vil bruge til en sådan indsats. Konklusionen på disse interviews er, at Mestringsluppen kan være en relevant indsats i kommunernes tilbudsvifte, hvis udgifterne til den ikke overstiger de udgifter, der er til den nuværende indsats til målgruppen. Internt i de seks deltagende kommuner vurderes det, at der er efterspørgsel på Mestringsluppen. Her er vurderingen, at man tidligere har manglet denne indsats.

Fakta om undersøgelsen

Undersøgelsen baserer sig på følgende datakilder:

- Spørgeskemaer udfyldt af deltagende børn, deres nære voksne samt gruppelederne før og efter forløbet, om social trivsel og mestring samt synet på gruppen og forløbet. En tredjedel af børnene, som har gennemført forløbet, har svaret på både før- og eftermåling.
- Logbøger, hvori gruppelederne løbende har nedfældet noter og refleksioner om forløbene.
- Seks kommunespecifikke evalueringsworkshops/fokus-gruppeinterviews med projektledere og gruppeledere fra kommunen, samt Social- og Boligstyrelsen, afholdt både i 2022 og igen i 2023.
- Fælles modningsworkshop med alle seks kommuner og Social- og Boligstyrelsen afholdt både i 2022 og igen i 2023.
- Seks telefoninterviews med seks andre kommuner om deres efterspørgsel efter indsatsen
- Omkostningsvurderingen baserer sig på data om timeforbrug og priser indsamlet af projektlederne i hver af de seks kommuner.

Evaluering af Mestringsluppen

– En gruppebaseret indsats for 8-14-årige børn med udviklings- og opmærksomhedsforstyrrelser

VIVE/2024

HR_302021